

Sygnatura akt III C 399/23

POSTANOWIENIE

Dnia 12 kwietnia 2024 r.

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie III Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodnicząca sędzia Grażyna Sienicka

po rozpoznaniu w dniu 12 kwietnia 2024 r.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa J. B.

przeciwko T. K.

o przywrócenie naruszonego posiadania

postanawia:

odmówić podjęcia zawieszzonego postępowania.

Sędzia Grażyna Sienicka

Sygn. akt III C 399/23

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 12 kwietnia 2024r.

J. B. wniósł o przeciwko T. K. pozew

o przywrócenie utraconego posiadania części nieruchomości położonej w S. przy

\ul. (...), dla której Sąd Rejonowy Szczecin-P.

i Zachód w S. prowadzi księgę wieczystą Kw (...), w postaci jednego pokoju oraz pomieszczenia kuchni i toalety.

Pozwany – T. K. mieszka (według treści wniosku) w S.

przy ul. J.H. D. 14/3.

Przesyłka wysłana pod ww. adres, zawierająca odpis wniosku oraz stosowne pouczenia, powróciła po dwukrotnym awizowaniu przez pocztę, bez żadnych adnotacji, poza tymi, dotyczącymi dat awizowania i zwrotu przesyłki.

Zarządzeniem z dnia 4 października 2023r. zobowiązano pełnomocnika powoda, do doręczenia uczestnikowi przesyłki za pośrednictwem komornika sądowego

oraz do złożenia do akt potwierdzenia doręczenia ww. pism za pośrednictwem komornika albo do zwrotu korespondencji z dowodem na piśmie, że uczestnik zamieszkuje pod adresem wskazanym we wniosku, w terminie dwóch miesięcy, pod rygorem zawieszenia postępowania.

Pełnomocnik wnioskodawcy otrzymał zobowiązanie w dniu 6 grudnia 2023r.

W zakreślonym terminie nie wpłynęło do akt żadne pismo procesowe, dotyczące opisanego wyżej zobowiązania.

Postanowieniem z dnia 4 marca 2024r. sąd postępowanie zawiesił, przyjmując za podstawę decyzji w tym zakresie przepis art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. w zw. z art. 139¹ § 2 k.p.c.

5 marca 2024r. wpłynęło pismo pełnomocnika powoda wraz z wnioskiem o ustanowienie kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego. W uzasadnieniu wniosku wskazano, że 18 grudnia 2023r. komornik sądowy podjął próbę doręczenia korespondencji adresatowi T. K. i z protokołu komornika wynika, że próba doręczenia okazała się bezskuteczna, ponieważ adresat był nieobecny pod aktualnym adresem zamieszkania oraz nie zostało ustalone czy wskazany adres nie jest aktualnym adresem zamieszkania pozwanego.

Pismem z dnia 20 marca 2024r. powód wniósł o podjęcie zawieszzonego postępowania i ustanowienie kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego. Uzasadnieniem wniosku o ustanowienie kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu, zawartym w ww. piśmie, było sformułowanie o treści: „doręczenie przez Komornika Sądowego okazało się bezskuteczne”.

Zarządzeniem z dnia 12 kwietnia 2024r. przewodnicząca odmówiła ustanowienia kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu M. K. i w konsekwencji tej decyzji Sąd odmówił podjęcia zawieszzonego postępowania.

Rozważania.

Niesporne jest - zarówno w piśmiennictwie, jak i w orzecznictwie, że ustanowienie kuratora powinno nastąpić wyłącznie wtedy, gdy istnieje uzasadniona wątpliwość co do miejsca jego zamieszkania. Sąd z urzędu powinien w toku całego postępowania czuwać nad tym, aby w sprawie brali udział wszyscy zainteresowani, gdyż ustanowienie kuratora bez dostatecznego uprawdopodobnienia, że miejsce pobytu uczestnika nie jest znane, powoduje nieważność postępowania (por. np. wyrok SN z dnia 10 kwietnia 1978 r., III CRN 40/78, OSNC 1978, nr 12, poz. 236; postanowienie SN z dnia 8 kwietnia 1998 r., III CKU 12/98, Prok. i Pr.-wkl. 1998, nr 11-12, poz. 44).

Spełnienie przewidzianego w art. 144 § 1 k.p.c. obowiązku uprawdopodobnienia, że miejsce pobytu strony nie jest znane, polega na dołożeniu odpowiedniej do okoliczności sprawy staranności w poszukiwaniu miejsca pobytu strony. Postanowienie SN z dnia 15 grudnia 2010r. , II CZ 150/10, LEX nr 738546

Należy przyjąć, iż w sytuacji zawieszenia postępowania z powodu braku aktualnego adresu pozwanego podjęcie zawieszzonego postępowania może nastąpić dopiero po wskazaniu jego miejsca zamieszkania albo skutecznie złożonego wniosku o ustanowienie kuratora dla osoby nieznanego z miejsca pobytu. Powód adresu takiego nie wskazał, nie wykazał także podstaw do ustanowienia kuratora, o których mowa w art. 144 § 1 k.p.c. , ograniczając się jedynie do stwierdzenia, iż doręczenie odpisu pozwu za pośrednictwem komornika okazało się bezskuteczne. Co więcej, w piśmie z dnia 4 marca 2024r. pełnomocnik powoda wyraźnie wskazuje, że adresat był „nieobecny pod aktualnym adresem zamieszkania”. Stan ten nie pozwala uznać wniosku o ustanowienie kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu za usprawiedliwiony, gdyż sam powód przyznaje, że pozwany po prostu nie podjął korespondencji pod adresem, pod którym aktualnie zamieszkuje. Pozwany nie ponowił wniosku o doręczenie przez komornika, nie zakwestionował pory, w której komornik stawił się w miejscu zamieszkania pozwanego, nie przedstawił też żadnej okoliczności, usprawiedliwiającej twierdzenie, iż miejsce zamieszkania pozwanego jest nieznanego, zaś z protokołu komornika nie wynika, że adresat nie mieszka w S. przy ul. J.H. D. 14/3 a jedynie, że wywiad środowiskowy okazał się bezskuteczny. W protokole nie zamieszczono żadnych szczegółów dotyczących aktywności komornika w ww. miejscu – nie jest wiadomym czy przeprowadził rozpytanie a jeżeli tak, to z kim rozmawiał oraz czy podejmował jakiegokolwiek starania pozwalające stwierdzić , że pozwany nie mieszka w miejscu wskazanym w pozwie.

W takich realiach sprawy wnioski o ustanowienie kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu nie mógł zostać uwzględniony.

Brak doręczenia pozwanemu odpisu pozwu i odmowa ustanowienia dla niego kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu powoduje, że jedna ze stron procesu nie może być o nim

w ogóle zawiadomiona i brać w nim udziału. W takiej sytuacji prowadzenie procesu jest niedopuszczalne i nie można go zakończyć orzeczeniem merytorycznym (wyrokiem). Z woli ustawodawcy, wyrażonej w art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c., zachodzi wówczas podstawa do zawieszenia postępowania w sprawie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1997r.

II CKN 326/97, OSNC 1997/11/183). Niewskazanie przez powoda w pozwie miejsca i adresu zamieszkania pozwanego będącego osobą fizyczną jest brakiem formalnym pozwu uniemożliwiającym nadanie mu prawidłowego biegu. (uchwała Sądu Najwyższego z dnia

17 lipca 2014r., III CZP 43/14, OSNC 2015 Nr 5, poz. 57, str. 23). Wskazanie w pierwszym piśmie procesowym, a w szczególności w pozwie, miejsca zamieszkania stron umożliwia komunikację sądu ze stronami, a także stanowi względne, wspomagające kryterium ich identyfikacji i indywidualizacji (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2014r., III CZP 137/13, (...) 2014, nr 2, s. 11).

Przenosząc powyższe poglądy na grunt analizowanej sprawy – nie wystąpiła podstawa do podjęcia zawieszono postępowania.

Znaczenie czynności w postaci osobistego doręczenia odpisu pozwu i tym samym zawiadomienie pozwanego o wszczęciu postępowania jest regularnie podkreślane

w orzecznictwie, zaś złożenie wniosku o ustanowienie kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu, w sytuacji nieskuteczności czynności komornika, bez uprawdopodobnienia twierdzenia, iż miejsce pobytu strony nie jest znane i jego ustalenie przekracza możliwości powoda, jest nadużyciem:

Zgodnie z art. 143 k.p.c., jeżeli stronie, której miejsce pobytu nie jest znane, ma być doręczony pozew lub inne pismo procesowe wywołujące potrzebę podjęcia obrony jej praw, doręczenie może do chwili zgłoszenia się strony albo jej przedstawiciela lub pełnomocnika nastąpić tylko do rąk kuratora ustanowionego na wniosek osoby zainteresowanej przez sąd orzekający. Przesłanką ustanowienia kuratora jest - poza stwierdzeniem potrzeby doręczenia stronie pozwu lub innego pisma procesowego wymagającego podjęcia obrony jej praw - uprawdopodobnienie, że miejsce pobytu strony nie jest znane. Obowiązek uprawdopodobnienia, że miejsce pobytu strony nie jest znane spoczywa - w myśl art. 144 § 1 zdanie pierwsze k.p.c.- na osobie zainteresowanej ustanowieniem kuratora na podstawie art. 143 k.p.c. W literaturze przedmiotu i w orzecznictwie podnosi się, że wobec praktycznie nieograniczonej możliwości wyjazdów i okresowych pobytów za granicą należy zaostrzyć kryteria oceny, czy doszło do uprawdopodobnienia, że miejsce pobytu strony nie jest znane (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 grudnia 2010r., sygn. akt II Cz 150/10, Wyd. Lex 738546).

Aktywność powoda, ukierunkowana na ustalenie adresu przeciwnika, czy doprowadzenia do skutecznego doręczenia korespondencji przez komornika powinna mieć postać realnych czynności, których wynik, jeżeli nie będzie ustaleniem aktualnego miejsca pobytu pozwanego, będzie uzasadniał przekonanie, iż niemożliwość ustalenia adresu ma charakter obiektywny, zaś wniosek o ustalenie kuratora, nie stanowi próby obejścia ryguru

z art. 139¹ 2 k.p.c.

Również na tę konieczność wskazywał w treści swoich orzeczeń Sąd Najwyższy, wskazując, że: „konieczne jest wykazanie, że nie tylko żądający ustanowienia kuratora, lecz także inne osoby, które mogą mieć informacje o miejscu pobytu strony, a w szczególności krewni, powinowaci i inne osoby bliskie, nie mają wiadomości potrzebnych do doręczenia stronie pisma procesowego lub zawiadomienia o posiedzeniu sądu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 1979 r., II CZ 44/79, OSNCP 1979, nr 11, poz. 224).

W miarę potrzeby i dla zapobieżenia ewentualnym nadużyciom, należałoby też zwrócić się do innych organów administracji publicznej (np., jak już wskazywał Sąd Rejonowy, Wydziału Udostępniania (...) Departamentu Spraw Obywatelskich MSWiA lub Krajowego Rejestru Karnego), przesłuchać na tę okoliczność przeciwnika strony, dla której ma być ustanowiony kurator, domowników, sąsiadów lub administratora domu itp. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 1997 r., II CKU 71/97, Prok. i Pr.-wkł. 1997, nr 12, poz. 38)".

W rozpoznawanej sprawie strona powodowa nie przedstawiła żadnych czynności wierzyciela zmierzających do realnego zbadania gdzie pozwany ma aktualnie centrum swoich spraw życiowych. Komornik udał się do mieszkania przy ul. J.H. D. 14/3

w S., w porze popołudniowej – o godzinie 16.32. i nie dokonał ustaleń innych aniżeli nieobecność lokatora w domu. Co więcej pełnomocnik powoda, w swoim piśmie z dnia 4 marca 2024r. , wyraźnie wskazuje, że adresat był „nieobecny pod aktualnym adresem zamieszkania”.

Omówione wyżej okoliczności skutkowały odmową ustanowienia kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego a w konsekwencji – odmową podjęcia zawieszzonego postępowania z uwagi na niewypełnienie przesłanki podjęcia postępowania w postaci ustania przyczyny zawieszenia, o której mowa w przepisie art. 180 § 1 k.p.c.

Sędzia Grażyna Sienicka